

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2021-02-18

Ärendenummer:
NV-08900-20

Näringsdepartementet
n.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av promemoria Miniminivåer för björn, varg, järv och lo (dnr N2020/02821)

Sammanfattning

Naturvårdsverket tillstyrker promemorians förslag i sin helhet. Naturvårdsverket har dock identifierat behov av ytterligare ändringar av förordningen med en följdändring i jaktförordningen (1987:905). Föreslagna ändringar rör

- Samverkansrådets syfte bör breddas till att även omfatta samverkan *mellan* samverkansråden, dvs. mellan rovdjursförvaltningsområdena. Detta för att bättre säkerställa en gynnsam bevarandestatus för arterna.
- Begreppet *föryngringar* i kontexten kring inventering och miniminivåer ersätts med *antal individer*. Föryngringar anses dels vara ett komplicerat tekniskt begrepp, dels förändras inventeringsmetoderna och utvecklas bort från inventering av antalet föryngringar. Det stämmer också bättre överens med referensvärdet för gynnsam bevarandestatus som anges i antal individer.
- Begreppet *upprätthålla* i kontexten kring miniminivåer. Naturvårdsverket föreslår att begreppet ersätts med *inte underskrida*, då studier visat att om en rovdjursstam upprätthålls på sitt minimivärde, innebär det att bibehållandet av en gynnsam bevarandestatus försvåras.
- Naturvårdsverkets bemyndigande utökas till att även omfatta meddelande av föreskrifter om rovdjursinventering, samverkan och samråd i frågor om förvaltning av de stora rovdjuren.

Naturvårdsverkets ställningstagande

Naturvårdsverket tillstyrker de i promemorian föreslagna ändringarna. Naturvårdsverket har dock identifierat behov av ytterligare ändringar av förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn, samt med anledning av dessa ändringar, en följdändring i jaktförordningen (1987:905).

Behov av ytterligare författningsändringar

På Naturvårdsverket pågår en översyn av föreskrifterna inom viltförvaltningsområdet. Ett förslag till nya föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur har arbetats fram, remitterats och färdigställts för en extra extern hearing. Förslaget innehåller bestämmelser om hur länsstyrelsernas arbete inom förvaltningen av björn, varg, järv, lo och kungsörn ska bedrivas. Samverkan mellan myndigheterna inför framtagande av miniminivåer, samverkan inför beslut om licensjakt på björn, varg, järv och lo samt länsstyrelsens beslut om licensjakt på dessa arter berörs. I arbetet med dessa föreskrifter har Naturvårdsverket uppmärksammat behov av ytterligare ändringar i förordning (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn. Förslagen syftar dels till att tydliggöra Naturvårdsverkets roll och länsstyrelsernas ansvar för att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för arterna, dels till en uppdatering av förordningens begreppsterminologi. Av detta följer också behov av en ändring i jaktförordning (1987:905).

Förslag till författningsändringar gällande förordning 2009:1263

Naturvårdsverket föreslår följande ändringar av förordningen om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn.

3 §

Nuvarande lydelse

För varje rovdjursförvaltningsområde ska det finnas ett samverkansråd för samverkan mellan länsstyrelserna inom *området* i frågor om förvaltning av de stora rovdjuren. I samverkansråden för Norra och Mellersta rovdjursförvaltningsområdena ska företrädare för Sametinget ingå.

Föreslagen lydelse

För varje rovdjursförvaltningsområde ska det finnas ett samverkansråd för samverkan mellan länsstyrelserna inom *och mellan rovdjursförvaltningsområdena* i frågor om förvaltning av de stora rovdjuren. I samverkansråden för Norra och Mellersta rovdjursförvaltningsområdena ska företrädare för Sametinget ingå.

4 §

Nuvarande lydelse

Länsstyrelsen ska till samverkansrådet lämna förslag till det *minsta* antal *föryngringar per år* som förvaltningen ska syfta till att *upprätthålla* (miniminivå) för förekomsten av björn, varg, järv och lo i länet.

Samverkansrådet ska med utgångspunkt i länsstyrelsernas förslag enligt första stycket till Naturvårdsverket lämna förslag till miniminivåer för förekomsten av björn, varg, järv och lo i rovdjursförvaltningsområdet *och i vart och ett av de län som ingår i området.*

8 §

Nuvarande lydelse

Länsstyrelsen ska varje år undersöka *hur många föryngringar* av varg, järv, lo och kungsörn *som förekommer* i länet (rovdjursinventering).

Inom renskötseområdet ska länsstyrelsen dessutom varje år efter samråd med berörda samebyar undersöka hur många föryngringar av varg, järv och lo som förekommer inom samebyns svenska betesområde och om arterna förekommer regelbundet eller tillfälligt inom samebyn. Länsstyrelsen ska även efter samråd med berörda samebyar undersöka om björn eller kungsörn förekommer inom samebyns svenska betesområde.

Föreslagen lydelse

Länsstyrelsen ska till samverkansrådet lämna förslag till det antal *individer* som förvaltningen ska syfta till att *inte underskrida* (miniminivå), för förekomsten av björn, varg, järv och lo i länet *som en del av miniminivån för rovdjursförvaltningsområdet.*

Samverkansrådet ska med utgångspunkt i länsstyrelsernas förslag enligt första stycket till Naturvårdsverket lämna förslag till miniminivåer för förekomsten av björn, varg, järv och lo i rovdjursförvaltningsområdet.

Förslagen får inte innebära att upprätthållande av gynnsam bevarandestatus för arterna i deras naturliga utbredningsområden försvåras.

Föreslagen lydelse

Länsstyrelsen ska varje år undersöka *populationsstorlek och utbredning* av varg, järv, lo och kungsörn i länet (rovdjursinventering).

Inom renskötseområdet ska länsstyrelsen dessutom varje år efter samråd med berörda samebyar undersöka hur många föryngringar av varg, järv och lo som förekommer inom samebyns svenska betesområde och om arterna förekommer regelbundet eller tillfälligt inom samebyn. Länsstyrelsen ska även efter samråd med berörda samebyar undersöka om björn eller kungsörn förekommer inom samebyns svenska betesområde.

Resultaten av rovdjursinventeringarna ska lämnas till Naturvårdsverket.

Resultaten av rovdjursinventeringarna ska lämnas till Naturvårdsverket.

10 §

Nuvarande lydelse

Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om verkställigheten av denna förordning.

Om rennäringen berörs, ska Naturvårdsverket höra Sametinget innan föreskrifterna meddelas.

Föreslagen lydelse

Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om rovdjursinventering, samverkan och samråd i frågor om förvaltning av de stora rovdjuren och om verkställigheten av denna förordning.

Om rennäringen berörs, ska Naturvårdsverket höra Sametinget innan föreskrifterna meddelas.

Skäl för ytterligare författningsändringar gällande förordning 2009:1263

§ 3 Samverkansrådets syfte breddas

Gällande förordningstext anger att samverkansrådet ska finnas för samverkan mellan länsstyrelserna inom området. Naturvårdsverket anser att det finns anledning att bredda syftet till att även omfatta samverkan *mellan* samverkansråden, dvs. mellan rovdjursförvaltningsområdena. Sådan samverkan bedöms fylla en viktig funktion för att säkerställa att de förslag som lämnas från samverkansråden till Naturvårdsverket är förenliga med gynnsam bevarandestatus för arterna. Samverkansrådets gemensamma ansvar för de stora rovdjurens nationella nivåer är en nyckel till att regionaliseringen av rovdjursförvaltningen ska bli fungerande och få fullt genomslag.

§ 4 Begreppet ”föryngringar” ändras till ”antal individer”

”Föryngringar” är ett tekniskt begrepp som är svårt att förstå och svårt att kommunicera till den som inte är särskilt insatt i t.ex. de inventeringsmetoder som används för olika arter samt på vilka grunder metoderna används. I kommunikationen från förvaltning till allmänheten efterfrågas nästan alltid ”antal individer”. Vidare är enheten i Naturvårdsverkets rapportering under artikel 17 i art- och habitatdirektivet ”antalet individer”. Därmed anges och utvärderas bl.a. det antal individer som krävs för att arten ska ha gynnsam bevarandestatus (referensvärde). Naturvårdsverkets förslag till författningsändring ger därmed en tydligare koppling mellan regionala miniminivåer och vad som rapporteras nationellt enligt artikel 17. Utöver detta förändras och utvecklas inventeringsmetoderna och DNA-analyser för individbestämning blir ett allt viktigare verktyg, se vidare avsnitt § 8 *Rovdjursinventering* nedan.

§ 4 Minimnivåer – att säkerställa en gynnsam bevarandestatus för arterna

På grund av naturliga beståndsvariationer, som orsakas av slumpmässig variation över år i antalet födslar samt i dödligheten bland vuxna och ej könsmogna djur, visar populationsmodellering och forskning att om en rovdjursstam upprätthålls på sitt minimivärde, så kommer den under en betydande del av åren att vara mindre än minimivärdet. Exempelvis för järv i Sverige, innebär upprätthållandet av en järvstam på referensvärdet 600 järvar (motsvarande 96 föryngringar) att sannolikheten blir 34% att stammen under ett givet år kommer att vara mindre än referensvärdet för gynnsam bevarandestatus.

Naturvårdsverket anser att denna formulerings risk för att miniminivån och referensvärdet underskrids, inte är förenlig med det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken (prop. 2012/2013:191), dvs. att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och *bibehålla* gynnsam bevarandestatus i Sverige. Länsstyrelserna har generellt förvaltningsmål som ligger över miniminivåerna med viss marginal. Bestämmelsens lydelse kan dock ge skenet av att det är möjligt att förvalta rovdjuren på miniminivån. Naturvårdsverket menar därför att det är viktigt att paragrafens lydelse ändras så att det blir tydligt att förvaltningen syftar till att miniminivåerna inte underskrids.

§ 4 Förtydligt ansvar för upprätthållande av gynnsam bevarandestatus

Det bör förtydligas att de förslag till miniminivåer som lämnas inte får innebära att upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus försvåras. Det är viktigt att detta krav är tydligt och framgår av förordningen då det är skälet för den samverkan som ska ske i och mellan samverkansråden. Naturvårdsverkets förslag till nya föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur innefattar krav på att samverkansrådets förslag till miniminivåer ska innehålla en redogörelse för de samråd som skett samt hur de föreslagen säkerställer gynnsam bevarandestatus för den aktuella arten.

§ 8 Rovdjursinventering

Metodiken i rovdjursinventeringen utvecklas löpande och DNA-analyser för bestämning av individer har blivit ett allt viktigare komplement för att bestämma till exempel populationsstorlek, utbredning och härkomst. Klimatförändringarna med förändrade snöförhållanden i norr och allt snöfattigare vintrar i söder gör att spårning på snö för att inventera familjegrupper och föryngringar blir mer problematiskt. För att då kunna bestämma populationsstorlek och utbredning går utvecklingen mot DNA-analyser av biologiskt material för bestämning av individer. Med den föreslagna förändringen i 8 § kommer rovdjursinventeringen inte att peka ut att en viss metodik ska användas (föryngringar) och är dessutom oberoende av vilken metodik som ska användas för vilken art. Detta regleras och preciseras i stället i föreskrifter samt i Naturvårdsverkets metodik för inventering av stora rovdjur i Sverige.

§ 10 Utökat bemyndigande

Naturvårdsverkets bemyndigande enligt 10 §, förordning (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn, ger endast utrymme att meddela föreskrifter om verkställighet av förordningen.

Verkställighetsföreskrifter får komplettera lag och förordning men inte tillföra något väsentligt nytt, exempelvis sådant som kan uppfattas som nya skyldigheter.

Det förslag till nya föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur som har arbetats fram av Naturvårdsverket innehåller bestämmelser som ställer vissa krav på länsstyrelserna och samverkansråden vad gäller samverkan och samråd i frågor om förvaltning av de stora rovdjuren. Bland annat föreslår Naturvårdsverket att vid framtagandet av förslag till miniminivåer ska samråd ske mellan och inom de tre samverkansråden. Vidare föreslås att innan länsstyrelsen beslutar om licensjakt på björn, varg, järv eller lo, ska samråd ske inom samverkansrådet om lämplig omfattning på jakten med beaktande av fastställd miniminivå. Det ställs även krav på att sådana samråd vid behov även ska ske med övriga samverkansråd. Dessa förändringar är påkallade av förslaget att avskaffa de länsvisa miniminivåerna och ger förutsättningar för att säkerställa en rovdjursförvaltning som samverkar mot beslutade mål. Mot denna bakgrund anser Naturvårdsverket att det är av vikt att myndigheten har bemyndiganden som ger uttalat stöd för att reglera kraven på samverkan.

Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om inventering av björn, varg, järv, lodjur och kungsörn (NFS 2007:10) ska revideras. Föreskrifterna preciserar bland annat roller och ansvar, samt vilken metodik som ska följas i enlighet med 8 § i förordning (2009:1263) det som benämns som rovdjursinventering. Naturvårdsverket anser att det finns anledning att förtydliga att myndigheten kan ställa krav på hur rovdjursinventeringen ska genomföras.

Förslag till författningsändringar gällande förordning 1987:905

Naturvårdsverket föreslår följande ändring av jaktförordningen till följd av ovan föreslagna ändringar i förordning 2009:1263.

24 a §

Nuvarande lydelse

Naturvårdsverket får överlämna till länsstyrelsen att besluta om skyddsjakt efter björn, varg, järv, lo och kungsörn med stöd av 23 b §.

Naturvårdsverket får överlämna till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde

Föreslagen lydelse

Naturvårdsverket får överlämna till länsstyrelsen att besluta om skyddsjakt efter björn, varg, järv, lo och kungsörn med stöd av 23 b §.

Naturvårdsverket får överlämna till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde

enligt 2 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn att besluta om licensjakt efter björn, varg, järv och lo med stöd av 23 d §, under förutsättning att antalet *föryngringar* för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna enligt 5 § samma förordning.

enligt 2 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn att besluta om licensjakt efter björn, varg, järv och lo med stöd av 23 d §, under förutsättning att antalet *individer* för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna enligt 5 § samma förordning.

Skäl till följdändringar i förordning 1987:905

De föreslagna ändringarna om att ersätta begreppet *föryngringar* med *antal individer* i förordningen om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn innebär att Naturvårdsverket kommer att fastställa miniminivåer som ett antal individer. Mot bakgrund av detta bör även förutsättningen för att myndigheten ska kunna överlämna till länsstyrelserna att besluta om licensjakt efter dessa arter vara att *antalet individer* överstiger de fastställda miniminivåerna i rovdjursförvaltningsområdet, varför en följdändring i jaktförordningen är behövlig.

Beslut om detta yttrande har fattats av stf. generaldirektören Kerstin Cederlöf.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit avdelningschefen Maria Ohlman, föredragande, tf. enhetschefen Karin Klingspor och handläggarna Emil Ekström, Helena Busk, Klas Allander och Johana Axelsson.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Kerstin Cederlöf

Maria Ohlman

Kopia till:

m.remissvar@regeringskansliet.se

stina.nordstrom@regeringskansliet.se